

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

IX

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

15-16 квітня 2021 року

Матеріали

СЕКЦІЯ 2. ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ СТУДІЇ

Олександр Кіншак,

канд. філол. наук

професор кафедри германських мов та перекладу

Київського міжнародного університету

Інна Жукович,

магістрантка Київського міжнародного університету

ГЕНДЕРНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЧОЛОВІЧИХ ОБРАЗІВ У РОМАНІ «THE HANDMAID'S TALE» М. ЕТВУД

М. Етвуд – одна з найбільш відомих сучасних письменниць Канади. Вона є автором таких відомих романів як: «Оповідь Служниці», «Котяче око», «Під ім'ям Грейс», «Сліпий убивця», «Їстівна жінка» тощо. Кожен її художній твір – це глибоке дослідження не лише найтонших струн людської душі, але й навколишніх реалій. Проте спільною тематикою для усіх творів М. Етвуд є феміністична проблематика, що найяскравіше висвітлена у романі «The Handmaid's Tale» (Оповідь Служниці) (1985) р.

Сучасне літературознавство має глибокі напрацювання, де вивчається образ жінки в романі «The Handmaid's Tale» М. Етвуд (Н. Овчаренко, І. Ткаченко, І. Желейкіна, А. Щербина, А. Худолій), проте вивчення чоловічих образів не стало об'єктом спеціального наукового дослідження й зумовлює актуальність теми.

Метою наукової розвідки є розкриття чоловічих образів у романі «The Handmaid's Tale» М. Етвуд шляхом перекладу оригіналу твору.

Завданням дослідження є проаналізувати чоловічі образи, виявити їх характерні риси у романі «The Handmaid's Tale» М. Етвуд

У романі «The Handmaid's Tale» М. Етвуд репрезентовано три важливі чоловічі образи, що демонструють різні грані маскулінності: чоловік (чоловік-

опікун), господар, коханець. Кожен із них відіграє свою роль у житті головної героїні Офред у відповідному часовому проміжку: минулому, теперішньому й майбутньому.

Минуле героїні втілено в образі її колишнього чоловіка Люка. Люку подобається його власне життя. Він має роботу, де може себе реалізувати. У нього є дружина, донька й навіть теща, з якою він часто жартома дискутує. Йому подобається у вільний час готувати м'ясо, яке він сам старанно обирає.

«Luke was over at the side of the store, out of sight, at the meat counter. He liked to choose what kind of meat we were going to eat during the week. He said men needed more meat than women did, and that it wasn't a superstition and he wasn't being a jerk, studies had been done. There are some differences, he said. He was fond of saying that, as if I was trying to prove there weren't» [3, p. 62].

У наведеному фрагменті доречно звернути увагу на речення: *There are some differences* (маємо на увазі чоловіків і жінок). Люк уособлює маскулінний погляд на жінку, наголошуючи на тому, що не може бути рівності між ними, жінці потрібно менше, ніж йому, чоловікові.

І коли влада змінюється і жінки більше не належать собі, а їхні гроші переходять до їхніх законних чоловіків або найближчих родичів по чоловічій лінії, то Люк сприймає це, як звичну річ, адже чоловікові належить більше: *men needed more meat than women did*. Ступінь порівняння прикметників *more* підсилює цей стан.

Люк перестав бути тим, ким він був для неї колись, тим чоловіком, якого вона захищала перед матір'ю та кохала. Тепер він виступає для неї в ролі опікуна. З одного боку, він сприймає це як дрібницю, не акцентуючи на цьому увагу, але, з другого боку, йому це подобається, що вказує на моральні пріоритети героїв.

«He kissed me then, as if now I'd said that, things could get back to normal. But something had shifted, some balance. I felt shrunken, so that when he put his arms around me, gathering me up, I was small as a doll. I felt love going forward

without me. He doesn't mind this, I thought. He doesn't mind it at all. Maybe he even likes it. We are not each other's, anymore. Instead, I am his» [3, p. 107].

Люк виявився чоловіком не гіршим, не кращим, а таким же, як і решта, якому притаманне почуття власності. М. Етвуд влучно передає вплив цієї події на героїню, її самоідентифікацію, стан душі. Офред часто плаче, замикається в собі, проте не показує цього чоловікові, щоб не засмучувати та не зашкодити його роботі.

За часів республіки Джилеад Люк для неї залишається минулим, що дає надію, віру, віру в неї саму.

«I believe Luke is lying face down in a thicket, a tangle of bracken, the brown fronds from last year under the green ones just unrolled, or ground hemlock perhaps, although it's too early for the red berries» [3, p. 95].

Офред постійно думає про Люка, подумки розглядає усі варіанти, що могли з ним статися. Проте цікаво, що М. Етвуд не зображує портретну характеристику Люка, а лише ставить акцент на тому, що він мав різний вираз обличчя. Ми припускаємо, що це зроблено для того, щоб читачка поставила на місце Люка будь-якого знайомого чоловіка і запитала себе: «Яким буде його поведінка в умовах тоталітаризму чоловіка?».

Після створення республіки Джилеад господарем Офред стає Командор, який уособлює теперішній час для героїні. Командор є одним з керівників нового світу. Його головна місія – це влада та успіх Джилеаду. Він одружений вже багато років на колишній телеведучій Серені Джой, але любові ми не бачимо в їхніх стосунках. Натомість є обов'язок перед державою – народити здорову дитину, матір'ю якою буде Серена. М. Етвуд яскраво демонструє цим гендерні ролі, які були закладені в основу режиму: чоловік – завойовник, керівник, влада, жінка – матір.

В образі Командора поєднано кілька образів: Великого Інkvізителя, Гравця, Підлітка. Образ Великого Інkvізителя розкривається під час читання Біблії.

«The Commander has on his black uniform, in which he looks like a museum guard. A semi-retired man, genial but wary, killing time. But only at first glance. After that he looks like a mid-western bank president, with his straight neatly brushed silver hair, his sober posture, shoulders a little stooped. And after that there is his mustache, silver also, and after that his chin, which really you can't miss. When you get down as far as the chin he looks like a vodka ad, in a glossy magazine, of times gone by» [3, p. 81].

Варто зазначити, що письменниця надає перевагу чорному кольору, коли зображує Командора. І. Подгурська зазначає, що водночас чорний колір у романі – не лише атрибут престижу, а й символ погребіння. Традиційно цей колір символізує зло, темряву, страждання, хворобу і смерть. Саме тому похмура тональність образу Командора створює певний настрій у сценах, де він з'являється, і підкреслює мертовну холодність і бездушність людини, яка займає верхній щабель нового суспільства і вирішує долю простих людей [1, с. 43]

Далі Командор постає перед Офред в образі Гравця, який сам обирає коли в яку гру та за якими правилами він буде грати. Героїня змушена приймати його запрошення на зустрічі, гру в «Ерудит» й поцілунки на прощання, намагаючись зрозуміти власника не лише будинку, але і її життя. М. Етвуд не розкриває почуття Командора. Ким насправді для нього була Служниця: однією з небагатьох, з ким можна було провести вечір, чи лише однією з тих жінок, які були тут до та будуть після неї. Проте Офред вбачає в цьому шанс. Навіть якщо цей шанс не дасть їй можливості втекти, її життя могло стати принаймні стерпним.

Офред вирішує піддатися Командору, адже жінка не могла бути розумнішою за чоловіка. Саме ця раціональність та аналітичний розум дозволяє нам зрозуміти наміри Служниці, жага до самозбереження та хитрість, вміння прорахувати свої дії наперед, що розкриває її образ з іншого боку. Офред бачить для себе вигоду, адже вона може використати командора у своїх цілях, що у, свою чергу, говорить про оптимізм героїні.

«But there must be something he wants, from me. To want is to have a weakness. It's this weakness, whatever it is, that entices me. It's like a small crack in a wall, before now impenetrable. If I press my eye to it, this weakness of his, I may be able to see my way clear» [2, p. 110].

Г. Тащенко зазначає, що у наведеному прикладі авторка майстерно переплітає образи бажання та слабкості. Прийом повтору, до якого вона вдається, підкреслює, що в Джилеаді хотіти чогось не дозволялося, значення мали виключно потреби держави [2, с. 108].

І нарешті третій образ Командора – образ Підлітка, який хоче нових відчуттів, прагне відчутти адреналін. Саме тому він везе Офред до публічного дому. Тут він змінюється: його поведінка, жести, рухи, але він продовжує бути господарем. Це вдало демонструє наступний фрагмент.

«He is demonstrating, to me, his mastery of the world. He's breaking the rules, under their noses, thumbing his nose at them, getting away with it» [3, p. 209].

Незважаючи на неоднозначні дії Командора, ми вбачаємо в ньому особливий тип людини, яка звикла до своєї ролі й прагне з нею йти до кінця.

Вирішальну роль у житті Офред відіграє водій Нік. Вона зустрічає його одним з перших, коли приходить до будинку Командора. Жінка Командора зводить разом Ніка та Офред, маючи свої наміри. Проте між водієм та служницею виникають почуття. Нік дає можливість Офред стати щасливою і вільною, хоч на короткий час. Ці таємні зустрічі для них обох – ризик, адже його можуть повісити, а її відправити в колонію для нежінок.

У зустрічах з Ніком Офред не бачить ніякої аморальності й не виправдовує себе. Навпаки, вона відчувається щасливою поряд з ним. Героїня знову відчуває кохання, що свідчить про її духовну еволюцію. Ідеться про її духовне оновлення. Вона живе зустрічами з цим чоловіком, її не огортає почуття сорому за свою зовнішність, убрання, яким вона незадоволена. У зустрічах вона знаходить відряду, яка дає їй надію. Нік веде себе як справжній

чоловік, який за будь-яку ціну прагне захистити свою кохану. Саме тому він знаходить можливість вивезти Офред з Джилеаду.

Основні результати та висновки дослідження, їх цінність. Отже, у романі представлено три маскулінні образи: чоловік, господар, коханець. Кожен з них демонструють власний стиль поведінки відносно жінки. Проте якщо для перших двох образів (чоловік, господар) характерною є панівною поведінка, то для образу коханця властива поведінка захисника.

Список використаних джерел:

1. Подгурська І. Проблема автора та авторської модальності в романі Маргарет Етвуд «Оповідь Служниці». *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 28, том 3, 2020. С. 40 – 44.
2. Ташенко Г. Образ жінки в перекладі антиутопії: самозбереження чи знеособлення (на прикладі роману М. Етвуд «Оповідь Служниці») *Германістика та міжкультурна комунікація*. Випуск 1. 2020. С. 104 – 110.
3. Atwood M. *The Handmaid's Tale*. Toronto: McClelland & Stewart, 1985. 311 p.

Марина Карпенко,

студентка Сумського державного університету

THE PROBLEMS OF TRANSLATING A BUSINESS CORRESPONDENCE

The business sphere is one of the vital spheres of human activity, and the business letters and documents remain its integral part. Writing or translating a business correspondence deals with the peculiarities of the lexical and grammatical structure of individual languages and includes a number of difficulties to be overcome.

Any type of business or formal cooperation involves a constant exchange of information, in particular the usage of correspondence or different kinds of documentation. Since English is generally accepted as the language of business communication, special attention should be paid to the peculiarities of the official style, vocabulary and terminology characteristic for the business discourse, rules and norms of compiling and translating business letters of different types.